

Doç. Dr. Mesut Serdar ÇEKİN
Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Hukuk Anabilim Dalı

AVRUPA BİRLİĞİ HUKUKUYLA
MUKAYESELİ OLARAK
6698 SAYILI KANUN ÇERÇEVESİNDE
KİŞİSEL VERİLERİN
KORUNMASI HUKUKU

İÇİNDEKİLER

İKİNCİ BASIYA ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER	VII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

Kişisel Verilerin Korunması Hukukuna Dair Temel Bilgiler

§.1. Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Yasal Düzenlemelerin Tarihiçesi	5
§.2. Kişisel Verilerin Korunması İçin Öngörülen Farklı Yöntem ve Konseptler	10
I. Amaca Bağlılık İlkesi	10
II. Veri Güvenliği İlkesi	11
III. Mahremiyeti Teşvik Eden Teknolojiler (Privacy Enhancing Technologies)	12
IV. Sorumluluk/Hesap Verilebilirlik İlkesi	13
§.3. Kişisel Verilerin Korunmasının Temel Hak ve Özgürlükler (Anayasal) Boyutu	13
I. Anayasal Menfaatler Dengesi	13
II. Dikey ve Yatay İlişki Sorunu	15
III. Veri Üzerinde Mülkiyet Hakkı Mümkün mü?	18

İKİNCİ BÖLÜM
6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması
Kanunu

§.4. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında Koruma Altına Alınan Hukuki Menfaat.....	21
§.5. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun Kapsamına Dair Değerlendirmeler.....	23
I. Kanun'un Kişi Açısından Uygulama Alanı.....	23
II. Kanun'un Konu Açısından Uygulama Alanı.....	24
1. Otomatik ya da Kısmen Otomatik Kayıt Sistemleri.....	24
2. Herhangi Bir Veri Kayıt Sisteminin Parçası Olmak Kaydıyla Otomatik Olmayan Yollarla Veri İşlenmesi.....	25
3. Kanun md. 28'e Göre Kısıtlamalar.....	26
III. Kanun'un Yer Açısından Uygulama Alanı.....	30
§.6. Tüzük'ün Uygulama Alanı.....	32
I. Genel Olarak.....	32
II. Mülklik İlkesi.....	33
III. Pazar İlkesi.....	35
1. Genel Olarak.....	35
IV. AB Veri Koruma Temsilcisi.....	40
§.7. Kanun'da Kullanılan Bazı Temel Kavramlar.....	40
I. Kişisel Veri.....	41
1. Kişi.....	41
2. Kişi-Eşya Ayırımı.....	41
3. Belirlenebilirlik.....	42
II. Kişisel Verilerin İşlenmesi.....	46
III. Veri Sorumlusu.....	48
1. Kanun Sistematiği Açısından Veri Sorumlusu Kavramının Önemi.....	48
2. Dış İlişkide Veri Sorumlusunun Belirlenmesi.....	50

3. Veri Sorumlusunun Belirlenmesinde Esas Alınacak Kıstaslar	50
4. Ortak Veri Sorumlusu	53
a. Tüzük Art. 26'da Yer Verilen Düzenleme.....	53
b. AAD İctihatlarında Müşterek Veri Sorumlusu.....	54
IV. Veri İşleyen.....	58
1. Veri İşleyene Dair Düzenlemelerin Değerlendirilmesi	58
2. Veri İşleyenin Tespiti.....	60
§.8. Kanun'da Esas Alınan Temel İlkeler.....	61
I. Kişisel Veri İşlenmesinin Kural Olarak Yasak Olması İlkesi	61
II. Hukuka ve Dürüstlük Kurallarına Uygunluk.....	63
1. Hukuka Uygunluk.....	63
2. Dürüstlük Kurallarına Uygunluk.....	64
III. Amaca Bağlılık İlkesi.....	64
1. Kanun'da Yer Verilen Düzenleme	64
2. Amaç Değişikliği Sorunu	66
3. Tüzük'de Amaç Değişikliği.....	67
a. Önceki Amaç ile Yeni Amaç Arasındaki Her Türü Bağlantı.....	68
b. Verilerin Toplandığı Hal ve Şartlar, Özellikle Veri Sahibi ile Veri Sorumlusu Arasındaki İlişki.....	68
c. Kişisel Verinin Niteliği	68
d. Kişisel Veri Sahibi Açısından Doğacak Muhtemel Sonuçlar	69
e. Şifreleme ya da Anonim Hale Getirme Gibi Veri Sahibini Koruyucu İmkânların Varlığı.....	69
4. Kanun Açısından Değerlendirme.....	69
IV. Şeffaflık İlkesi	70
V. Doğru ve Güncel Olma	71
VI. İşlendikleri Amaçla Sınırlı ve Ölçülü (Asgari Miktarda) Veri İşlenmesi	72

§.9. Kişisel Verilerin İşlenme Şartları.....	73
I. Açık Rıza	73
1. Tanım	73
2. Açık Rızanın Hukuki Niteliği	75
3. Rızanın Açıklanacağı Zaman	77
4. Açık Rızanın (Asgari) İçeriği	78
5. Açık Rızanın Şekli.....	79
6. Özgür İrade.....	80
7. Genel İşlem Şartları Kapsamında Açık Rıza.....	84
8. Açık Rızanın Geri Alınması	84
9. Çocukların Rızası.....	86
II. Kanun'da Öngörülen Hukuka Uygunluk Sebepleri.....	87
1. Açık Rıza ile Diğer Hukuka Uygunluk Sebepleri Arasındaki İlişki	88
2. Hukuka Uygunluk Sebebi Olarak Md. 5 f. 2 b. c)	91
(1) Menfaatler Dengesinin Somutlaşmış Hali	91
(2) Sözleşmesel İlişki	91
(3) Birden Çok Sözleşme	92
(4) Kanuna Dayalı Taraf Değişikliği	92
(5) Nisbilik	93
(6) Gereklilik Kıstası	93
(7) Sözleşmenin Kurulması ve Sözleşmenin Sona Ermesi	95
3. Hukuka Uygunluk Sebebi Olarak md. 5 f. 2 b. f)	95
a. Meşru Menfaat	96
b. Zorunluluk	97
c. Menfaat Dengesi/Denge Testi Aşamaları.....	98
d. Örnekler.....	100
(1) Şirketler Topluluğu	100
(2) Pazarlama/Reklam Faaliyetleri	101
(3) Veri Güvenliği	102

(4) Sözleşmeye Taraf Olmayan Üçüncü Kişiler	102
(5) Kredi Skorum Faaliyetleri	103
(6) Online Sözlük/Online Değerlendirme Siteleri.....	104
§.10. Kişisel Verilerin Üçüncü Kişilere Aktarılması.....	105
I. Verilerin Üçüncü Kişiler Tarafından İşlenmesi	106
1. Kanun'da Yer Verilen Düzenleme	106
2. Tüzük'te Yer Verilen "Controller" ve "Processor" Ayırımı...110	
a. Veri Sorumlusu Adına Üçüncü Kişinin Veri İşleyebilmesinin Şartları.....	110
II. Kişisel Verilerin Yurtdışına Aktarımı	113
1. Amaç.....	113
2. İnternete Yüklenen Kişisel Veriler	114
3. Hukuka Uygunluk Şartları.....	114
§.11. İlgili Kişinin Hakları ve Veri Sorumlusunun Yükümlülükleri.....	119
I. İlgili Kişinin Hakları.....	119
1. Genel Olarak.....	119
2. Veri Sorumlusuna Başvuru Usulü	120
3. İlgili Kişiyeye Tanınan Haklar	121
a. Kişisel Veri İşlenip İşlenmediğini Öğrenme Hakkı.....	121
b. Kişisel Verileri İşlenmişse Buna İlişkin Bilgi Talep Etme Hakkı.....	122
c. Kişisel Verilerin İşlenme Amacını ve Bunların Amacına Uygun Kullanılıp Kullanılmadığını Öğrenme Hakkı.....	124
d. Yurt İçinde veya Yurtdışında Kişisel Verilerin Aktarıldığı Üçüncü Kişileri Bilme Hakkı	124
e. Kişisel Verilerin Eksik veya Yanlış İşlenmiş Olması Halinde Bunların Düzeltmesini İsteme Hakkı	125
f. Kişisel Verilerin Silinmesini veya Yok Edilmesini İsteme Hakkı	127

g. Düzeltme ya da Silme veya Anonim Hale Getirme Taleplerinin Üçüncü Kişilere Bildirilmesi Hakkı (Unutulma Hakkı?)	129
h. İtiraz Hakkı.....	134
i. Tazminat Talebi.....	138
(1) Haksız Fiil	138
(2) İliyet Bağı	138
(3) Kusur	138
(4) Zarar	139
II. Veri Sorumlusunun Yükümlülükleri	140
1. Aydınlatma Yükümlülüğü.....	141
a. Aydınlatmanın Usul ve Esasları.....	141
b. Kişisel Verilerin Dolaylı Olarak Elde Edilmesi Hali.....	143
2. Uygun Güvenlik Düzeyi.....	144
a. Genel Olarak.....	144
b. Teknik ve İdari Tedbirler.....	146
c. Veri Yönetim Sistemi (Data Management System).....	147
(1) Veri Güvenliği Konseptinin Oluşturulması.....	147
(2) Risk Analizi.....	147
(3) Sürdürülebilirlik.....	148
d. Güvenliğe İlişkin Yükümlülükler.....	148
(1) Kişisel Verilerin Hukuka Aykırı Olarak İşlenmesini Önlemek.....	149
(2) Kişisel Verilere Hukuka Aykırı Olarak Erişilmesini Önlemek.....	149
(3) Kişisel Verilerin Muhafazasını Sağlamak.....	151
3. Veri İşleyen ile Veri Sorumlusunun Müteselsil Sorumluluğu.....	151
4. Kurula Bildirim Yükümlülüğü (Data Breach Notification)	152
III. Tüzük'e Mahsus Düzenlemeler: Veri Koruma Görevlisi (Data Protection Officer – DPO) ve Veri Güvenliği Risk Değerlendirme Raporu (Data Protection Impact Assessment)	154

1. Art. 37: Veri Koruma Görevlisi (Data Protection Officer)..	154
a. Veri Koruma Görevlisi Bulundurma Zorunluluğunun Şartları.....	154
b. Veri Koruma Görevlisinin Konumu, Hakları ve Yükümlülükleri.....	156
2. Veri Koruma Etki Analizi.....	156
a. Genel Olarak.....	156
b. Veri Koruma Etki Analizi Hangi Durumlarda Yaptırılmalıdır?.....	157
c. Veri Koruma Etki Analizi'nin (Asgari) İçeriği	159
(1) İşleme Prosedürünün Sistematik Şekilde Tanımı ve İşlenme Amaçlarının Belirtilmesi	159
(2) İşleme Prosedürünün İşleme Amacına Göre Gerekliliği ve Ölçülülüğüne Dair Değerlendirme..	160
(3) İlgili Kişilerin Hak ve Hürriyetleri Açısından Risk Değerlendirmesi.....	160
(4) Söz Konusu Risklere Karşı Alınan Önlemler	160
d. Uygulama.....	161
§.12. Sicil Başvurusu.....	161
I. Veri Sorumluları Sicilinde Esas Alınan İlkeler.....	162
1. Sicile Kayıt Zorunluluğu	162
2. Türkiye'de Yerleşik Olmayan Veri Sorumluları Açısından Veri Sorumlusu Temsilcisi Belirleme Zorunluluğu.....	163
3. Kamuya Açıklık	163
4. Kişisel Veri İşleme Envanteri, Aydınlatma Yükümlülüğü, Başvuruların Yanıtlanması ve Azami Süre ile Bağlantı	164
II. Sicile Sunulması Gereken Bilgiler	165
1. Veri Sorumlusu ve Varsa Temsilcisinin Kimlik ve Adres Bilgileri.....	165
2. Kişisel Verilerin Hangi Amaçla İşleneceği.....	166

3. Veri Konusu Kişi Grubu ve Grupları ile Bu Kişilere Ait Veri Kategorileri Hakkındaki Açıklamalar	166
4. Kişisel Verilerin Aktarılabileceği Alıcı veya Alıcı Grupları ve Yabancı Ülkelere Aktarımı Öngörülen Kişisel Veriler	166
5. Kişisel Veri Güvenliğine İlişkin Alınan Tedbirler.....	167
6. Kişisel Verilerin İşlendikleri Amaç İçin Gerekli Olan Azami Süre.....	167
III. Veri Sorumlusu, Temsilcisi ve İrtibat Kişisinin Yükümlülükleri.....	168
1. Yönetmelikte Kullanılan Kavramlar	168
a. Veri Sorumlusu	168
b. İrtibat Kişisi	168
2. Sorumluluğun Kapsamı.....	169
IV. Kurulun İstisna Öngörme Yetkisi.....	170
§.13. Yaptırımlar	171
I. Suçlar.....	171
II. Kabahatler	171
III. Güncel Yaklaşımlar	174
1. İdari Para Cezalarının Değerlendirilmesi	174
2. Bireysel Tazminat Talepleri/Grup Davaları (HMK md. 113)	175
3. Alternatif Denetim Mekanizması olarak “Regulatory Sandbox”	176
§.14. Otoritelerle İşbirliği İçinde Öz Denetim Yöntemleri: Davranış Kuralları ve Sertifikalar.....	177
I. Genel Olarak.....	177
II. Davranış Kuralları.....	179
III. Sertifikalar	181
§.15. Veri Koruma Hukuku Açısından Güncel Teknolojiler.....	182
I. Cloud Computing	182
1. Genel Olarak.....	182

2. Tarafların Hak ve Yükümlülükleri.....	183
3. Veri Koruma İşleminin Hukuki Dayanağı.....	185
II. Çerez (Cookies) Kullanımı.....	186
1. Çerezler Hakkında Genel Bilgiler	186
2. Veri Koruma Hukuku Açısından Değerlendirme.....	187
a. Kişisel Veri Niteliği.....	188
b. Hukuki Dayanak	188
III. Davranışsal Reklam; özellikle Real Time Bidding	190
1. Genel Olarak.....	190
2. Sürece Dahil Olan Aktörler ve İşlevleri.....	191
3. Veri Koruma Hukuku Açısından Değerlendirme.....	193
IV. Big Data Uygulamaları.....	194
1. Büyük Veri Nedir?	194
2. Veri Koruma Hukuku Açısından Sorunlar	195
V. Blockchain.....	195
1. Genel Olarak Blockchain Teknolojisi.....	195
2. Veri Koruma Hukuku Açısından Değerlendirme.....	196
§.16. Sektörel Açından Kişisel Verilerin Korunması Hukuku.....	198
I. Kişisel Sağlık Verileri.....	198
1. Kişisel Sağlık Verileri Tanımı.....	198
2. Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenme Şartları	198
a. Genel İlkeler	199
b. Açık Rıza	199
c. Kanunda Öngörülen Diğer Hukuka Uygunluk Sebepleri	200
3. Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi Bağlamında Güvenlik Tedbirleri	203
II. İşçi-İşveren İlişkilerinde Kişisel Verilerin Korunması.....	204
1. Genel Olarak.....	204
2. İşçi-İşveren İlişkilerinde Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi: De lege lata	204

3. İşçi-İşveren İlişkisinde Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi: De Lege Feranda.....	207
a. Çatışan Menfaatler.....	207
b. Düzenleme Yeri.....	207
c. Kişisel Sağlık Verileri Ne Zaman Gereklidir?	208
(1) İşe Alınma Aşamasında Gerekli Olan Kişisel Sağlık Verileri	208
(2) İş İlişkisi Esnasında Gerekli Kabul Edilen Kişisel Sağlık Verileri.....	210
III. Bankacılık Sektöründe Kişisel Verilerin Korunması.....	211
1. Genel Olarak.....	211
2. Hukuki Dayanak.....	211
3. Güvenlik Tedbirleri.....	212
IV. Elektronik Haberleşme	214
1. Kişisel Veri Kavramı.....	214
2. Kişisel Veri İşlemenin Hukuki Dayanağı	214
a. Genel İlkeler	214
b. Rıza ve Diğer Hukuka Uygunluk Sebepleri	215
c. Güvenlik Tedbirleri.....	216
d. EHK ile Kanun Arasındaki İlişki	217
V. E-Ticaret	218
95/46/EC YÖNERGESİ, 6698 SAYILI KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU VE 2016/679/EU SAYILI GENEL VERİ KORUMA TÜZÜĞÜ KARŞILAŞTIRMA TABLOSU	221
AVRUPA ADALET DİVANİ'NİN 95/46/EC No.lu YÖNERGEYE İLİŞKİN VERDİĞİ EMSAL KARARLAR LİSTESİ	225
BİBLİYOGRAFYA.....	231
KAVRAM İNDEKSİ	237